

Καλάβρυτα και Δίστομο

- Τα ατιμώρητα εγκλήματα

Μέχρι σήμερα αρνείται η Γερμανία να πληρώσει αποζημιώσεις για την ψυχική οδύνη και τις υλικές καταστροφές που υπέστησαν τα θύματα της σφαγής των Καλαβρύτων, του Διστόμου και των άλλων εγκλημάτων που διέπραξαν οι ναζί κατακτητές. Το 2000 ο τότε Πρόεδρος της Γερμανίας Γιοχάνες Ράου μίλησε μόνο για «θλίψη και ντροπή». Είναι πολύ αργά, πρέπει να στραφούμε προς το μέλλον, λέει η γερμανική κυβέρνηση. Όμως δεν μπορεί να υπάρξει μέλλον χωρίς μεταμέλεια και αν δεν τιμωρηθούν οι υπεύθυνοι για τα εγκλήματα αυτά. Η Γερμανία προστάτευε όλα αυτά τα χρόνια τους δολοφόνους από τις ποινικές διώξεις, κανένας τους δεν καταδικάστηκε ποτέ από γερμανικά δικαστήρια! Το να αποζημιώσει τα θύματα και τους δικούς τους που έμειναν πίσω είναι το ελάχιστο που θα έπρεπε να έχει κάνει η σημερινή Γερμανία. Αλλά με το καλό δεν έγινε τίποτα.

Το 1995 έφτασε η υπόθεση στα ελληνικά δικαστήρια. Ο δικηγόρος Ιωάννης Σταμούλης κατάφερε στην υπόθεση του Διστόμου να βγει μια απόφαση που έκανε διεθνώς εντύπωση. Ο Άρειος Πάγος το 2000 αποφάσισε πως η Γερμανία δεν μπορούσε να επικαλεστεί το δικαίωμα της ετεροδικίας ώστε να απορριφτούν οι αγωγές που υποβλήθηκαν εναντίον της στην Ελλάδα και επικύρωσε την ποινή αποζημίωσης ύψους 28 εκ. ευρώ. Η γερμανική κυβέρνηση όμως δεν αναγνώρισε την απόφαση. Αρνήθηκε να πληρώσει τις αποζημιώσεις και άσκησε τόση πίεση στην ελληνική κυβέρνηση ώστε αυτή να φτάσει στο σημείο να σταματήσει την προς όφελος των θυμάτων κατάσχεση των γερμανικών περιουσιακών στοιχείων στην Ελλάδα. Μέχρι σήμερα η ελληνική κυβέρνηση μπλοκάρει τη διαδικασία κατάσχεσης.

Γι' αυτό αποφάσισαν ο Ιωάννης Σταμούλης και οι συνάδελφοί του από τη Γερμανία και την Ιταλία να ζητήσουν την εκτέλεση της απόφασης στην Ιταλία. Αυτή τους η προσπάθεια στέφτηκε μέχρι τώρα με επιτυχία. Τον περασμένο χρόνο ο Joachim Lau, δικηγόρος από τη Φλωρεντία, ζήτησε και βγάλαν στο σφυρί τη γερμανική βίλλα Vigoni στο Κόμο. Στις 4 Ιουνίου 2008 αποφάσισε το Ακυρωτικό Δικαστήριο της Ρώμης (το ανώτατο δικαστήριο της χώρας) πως οι ενάγωντες του Διστόμου μπορούν να προχωρήσουν σε κατάσχεση γερμανικών περιουσιακών στοιχείων. Σύμφωνα με την άποψη του δικαστηρίου δεν μπορεί το γερμανικό κράτος να επικαλεστεί λόγους ετεροδικίας για τέτοιου είδους εγκλήματα.

Κι όμως η Γερμανία δεν θέλει να αναγνωρίσει την απόφαση της ιταλικής δικαιοσύνης. Επιπλέον ανακοίνωσε τώρα η γερμανική κυβέρνηση κατά τη διάρκεια μιας επίσημης επίσκεψής της στην Ιταλία πως σε συνεννόηση με την ιταλική κυβέρνηση θα καταθέσει αγωγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκουν να ανατρέψουν τόσο την απόφαση για το Δίστομο όσο και τις άλλες αποφάσεις του Ακυρωτικού

Δικαστηρίου που βγήκαν προς όφελος άλλων Ιταλών θυμάτων των ναζί.

Στην περίπτωση των Καλαβρύτων η υπόθεση δεν μπορεί να προχωρήσει στο δικαστήριο της Πάτρας. Το 2002 το Εφετείο αποφάσισε - σε αντίθεση με τον Άρειο Πάγο - πως η Γερμανία απολαμβάνει το δικαίωμα της ετεροδικίας οπότε δεν μπορεί να ασκηθεί δίωξη εναντίον της στη Ελλάδα. Η υπόθεση έφτασε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο. Εκεί αποφασίστηκε πάλι ότι και το ευρωπαϊκό δίκαιο δεν έχει υποχρεωτικά νομική ισχύ και στην Ελλάδα. Έτσι στερούν από τα θύματα των Καλαβρύτων τα δικαιώματά τους. Οι δικηγόροι τους πάλι έφεραν την υπόθεση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο Στρασβούργο. Αυτό πρέπει πια να αποφασίσει ότι η άρνηση της γερμανικής κυβέρνησης να αποδεχτεί τις δικαστικές αποφάσεις συνιστά προσβολή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των θυμάτων και των συγγενών τους. Οι νομικές αντιδικίες θα συνεχιστούν λοιπόν. Είναι όμως σημαντικό η γερμανική αυτή στάση απόρριψης να λάβει τη σωστή πολιτική απάντηση. Πρέπει να απαιτηθεί από την ελληνική κυβέρνηση να υποστηρίξει τα αιτήματα των θυμάτων και να δώσει το πράσινο φως για τις κατασχέσεις. Κάτι τέτοιο θα αυξήσει τις πιθανότητες να αποζημιωθούν επιτέλους τα θύματα του Διστόμου και των άλλων μαρτυρικών τόπων.

Μερικά μέλη της Ομάδας Δράσης Δίστομο θα πάνε και φέτος στα Καλάβρυτα για να παραστούν στο μνημόσυνο που γίνονται κάθε χρόνο. Η ομάδα υποστηρίζει τα αιτήματα των Ελλήνων και των άλλων θυμάτων της ναζιστικής θηριωδίας για αναγνώριση και αποζημίωση.

ΑΚ Δίστομο (Αμβούργο)

Kalavryta und Distomo

– Die ungesühnten Verbrechen

Bis heute verweigert Deutschland den Opfern der Massaker von Kalavryta, Distomo und vieler weiterer Mordtaten der Nazi-Besatzer eine finanzielle Entschädigung für ihr Leid und ihre materiellen Verluste. Es sei zu spät, man solle sich der Zukunft zuwenden, sagt die deutsche Regierung. Im Jahr 2000 sprach der damalige

Bundespräsident Johannes Rau in Kalavryta lediglich von „Trauer und Scham“. Doch ohne Reue, ohne Sühne für die Verbrechen der Vergangenheit, kann es keine Zukunft geben. Deutschland hat die Täter vor strafrechtlicher Verfolgung geschützt, keiner

der Mörder wurde jemals von deutschen Gerichten verurteilt. Entschädigung für die Opfer der Verbrechen und ihre Hinterbliebenen wäre das Mindeste, was das heutige Deutschland leisten müsste. Aber freiwillig wird dies nicht passieren.

1995 begannen die Prozesse vor griechischen Gerichten. Rechtsanwalt Ioannis Stamoulis erstritt im Fall Distomo ein wichtiges Urteil, das international Aufsehen erregte. Der Areopag

entschied im Jahr 2000, Deutschland dürfe sich gegenüber Klagen in Griechenland nicht auf den Grundsatz der Staatenimmunität berufen und bestätigte die Verurteilung zu einer Entschädigungsleistung von ca. 28 Mio. Euro. Doch die deutsche Regierung erkannte das Urteil nicht an. Sie verweigerte die Zahlung und setzte die griechische Regierung so stark unter Druck, dass diese die Zwangsversteigerung deutscher Grundstücke in Griechenland stoppte. Bis heute blockiert die griechische Regierung eine Fortführung der Zwangsvollstreckung.

Ioannis Stamoulis und seine Anwaltskollegen aus Italien und Deutschland beschlossen daher, die Vollstreckung des Distomo-Urteils in Italien durchzuführen, bisher mit Erfolg. Im vergangenen Jahr ließ Rechtsanwalt Joachim Lau aus Florenz bereits die Villa Vigoni in Como vorläufig pfänden. Am 4. Juni 2008 entschied der Kassationshof in Rom (oberstes italienisches Gericht), dass die Kläger und Klägerinnen aus Distomo in Italien Vollstreckungsmaßnahmen gegen deutsches Eigentum ergreifen dürfen. Nach Auffassung des Kassationshofs genießt der deutsche Staat in solchen Verfahren wegen der Haftung für ein Kriegsverbrechen keine Immunität.

Doch Deutschland will die Entscheidung der italienischen Justiz nicht anerkennen. Nunmehr hat die Bundesregierung bei einem Staatsbesuch in Italien angekündigt, sie werde im Einvernehmen mit der italienischen Regierung Klage beim Internationalen Gerichtshof in Den Haag einreichen. Damit soll versucht werden, das Distomo-Urteil, aber auch andere Urteile des Kassationshofs zugunsten italienischer NS-Opfer, außer Kraft zu setzen.

Im Fall Kalavryta kann das Oberlandesgericht Patras das Verfahren zur Zeit nicht weiterführen.

Der griechische Sondergerichtshof entschied 2002 – entgegen dem Areopag-Urteil –, dass Deutschland doch Staatenimmunität genieße, also in Griechenland nicht verklagt werden könne. Der Fall kam vor den Europäischen Gerichtshof in Luxemburg. Dort wurde entschieden, dass auch das europäische Recht keinen Gerichtsstand in Griechenland begründe. Damit wären die Menschen aus Kalavryta rechtlos gestellt. Die Anwälte der Klägerinnen und Kläger aus Kalavryta haben daher den Europäischen Gerichtshof für Menschenrechte in Straßburg angerufen. Dieser soll entscheiden, dass die Verweigerung des Rechtswegs gegen die Menschenrechte der Opfer und Hinterbliebenen verstößt.

Die juristische Auseinandersetzung wird also weiter gehen. Es ist aber notwendig, der deutschen Abwehrhaltung auch politisch entgegen zu treten. Die griechische Regierung muss aufgefordert werden, die Forderungen der Opfer zu unterstützen und die Zwangsvollstreckung aus dem Distomo-Urteil frei zu geben. Dies würde die Chancen erheblich verbessern, eine Entschädigung für die Opfer aus Distomo, aber auch für andere, letztlich durchzusetzen.

Einige Mitglieder des Arbeitskreises Distomo aus Hamburg werden dieses Jahr in Kalavryta sein und an den Gedenkfeiern zum Jahrestag des Massakers teilnehmen. Der Arbeitskreis unterstützt die Forderungen griechischer und anderer NS-Opfer nach Anerkennung und Entschädigung.

AK Distomo (Hamburg)

<http://www.nadir.org/nadir/initiativ/ak-distomo/>

Email: ak-distomo@nadir.org

V.i.S.p.D.:

RA Martin Klingner,

Budapester Str. 49

D- 20359 Hamburg